

דבר היו"ר: לקראת כנס 2015 וחגיגת 50 שנה לאיגוד

במחצית השנה האחרונה המשיך האיגוד את פעולתו בכמה נושאים ממעסיקים את קהילת המתכננים ונערך לקראת הכנס השנתי הקרוב אשר במהלכו יחגוג האיגוד חמישים שנים מאז הווסדו.

לקראת אירוע זה ראיתי לנכון להביא מדבריו של אריה שרון שנשאו במהלך הענקת אות יקיר התכנון בפעם בראשונה בשנת והמשקפים את העשיה התכנונית בתחילת דרכה של המדינה, המטרות והדילמות שעמדו בפני המתכננים אשר חלקן רלבנטיות ומשתקפות בדיון התכנוני גם היום. האות הוענק על ידי אריה שחר [יקיר התכנון ויו"ר האיגוד לשעבר] לשלושת אבות התכנון האזורי והעירוני בישראל - אריה שרון, אליעזר ברוצקוס וציון השימשוני.

בכתב המינוי כתב ברוך קיפניס [יקיר התכנון ויו"ר האיגוד לשעבר] כי הפרס "בא לבטא את הערכת קהילת המתכננים על תרומתך הבולטת לעיצוב המפה של ההתיישבות העירונית של ישראל בתקופה המכרעת בשנים שלאחר קום המדינה, ועל ההשפעה המתמשכת שהיתה לך מאז על התפתחותה".

בדבריו אריה שרון מציג את החשיבה המרכזית ואבני הדרך בהתווית דמותה של הארץ עם הקמת המדינה וקביעת הקווים הראשיים המעצבים את דמותה של הארץ עד היום. חלק ממטרות אלה עדין רלבנטי ומהדהד בעשיה התכנונית הנערכת היום ובעיות איתן מתלבטים מתכננים וקובעי מדיניות.

לדבריו קרא אריה שרון "חזון העבר מול המציאות" קטעים מדבריו - "תכנון פיזי המלווה בתוכנית ארצית ובתוכניות אזוריות היו תמיד במחשבתם וחלומם של מספר קטן של מתכננים וארכיטקטים שהיו עסוקים בתוכניות לישובים חקלאיים ושכונות מגורים. עם קום המדינה...ניסיתי לרכז את כל האנשים שליבים היה קרוב לפעולה תכנונית בקנה מידה ארצי ואזורי ביחוד להכנת תוכניות של הערים החדשות ושילובן בסביבה האזורית.... התוכנית הארצית נעשתה במקביל לסקר הפיזי, החברתי והכלכלי בהערכה לאוכלוסייה של 3 מיליון נפש בשלב הפיתוח הראשון.... העבודה התרכזה בנושא סקר ומחקר תוכניות אזוריות ובמיוחד תוכניות לערים החדשות שכללו שטחי דיוור ותעשייה, מרכזים עירוניים, ושטחי ירק מרכזיים."

שיתוף הציבור הראשון: "תוכניות אלו הוצגו במוזיאון תל אביב על מנת להסביר למבקרים שהיו אנשי ציבור וכלכלה, אנשי צבא ומינהל, את המגמה והחשיבות של הערים החדשות במיוחד"

חילוקי דעות עם האוצר: "ביקורת יותר קשה הייתה לשר האוצר דאז אביגדור קפלן, מהנדס וכלכלן במקצועו, שטען שלמרות התרשמותו החיובית מהתכנון הארצי והאזורי, לא עלינו לקבוע את מבנה, היקף ואיתור של ערים חדשות, אלא הממשלה היא שצריכה לדון בכך ולהחליט."

הלקחים של אריה שרון: "1. רצוי היה להגביל את מספר הערים החדשות ולזרז את פתוחן של ערים בגודל בינוני. 2. בינוי וביצוע של ערים חדשות חייב להיות מרוכז ומגובש על מנת להבטיח את הפעילות החברתית, תרבותית וכלכלית, 3. היה רצוי ביותר שתהיה תמיכה אקטיבית של השר העומד בראש המשרד הממשלתי שאליו שייך התכנון."

פנקס המתכננים: ועד האיגוד החליט לפתוח מחדש את פנקס המתכננים במתכונת חדשה שמטרתה קידום וחיזוק הזהות העצמית והמוניטין של מקצוע מתכנן הערים והאזורים.

הרישום המחודש יהיה מבוסס על הכרה בחשיבות התואר האקדמי כקריטריון לייחוד המקצוע במכרזים ובציבור, חשיבות לימודי ליבה בתכנון ברמה ובאיכות מספקים במסגרות האקדמיות, ניהול רישום עצמי על ידי מוסדות האיגוד - החייאת פנקס המתכננים והפרדת הקריטריונים להכללה בפנקס מהקריטריונים מחברות באיגוד המתכננים. פתיחת הרישום החדש תהיה לאחר אישור המטרות ודרכי ההפעלה של הפנקס על ידי ועד האיגוד והחברים.

בימת שיח בשתוף עם גלרית זההזה בתל אביב: אנו ממשיכים בשיתוף הפעולה המוצלח ומפעילים סדרה של ערבי עיון אשר תשמש כבמת שיח למתכננים ותעסוק בנושאי תכנון עירוני. במסגרת זו תוצגנה, מדי חודשיים, תוכניות מתאר עירוניות ותוכניות התחדשות מרכזי ערים על מנת לערר דיון בנסיון המצטבר בבחינת הגישות השונות והטיפול בנושאים המשותפים, העומדים במוקד התכנון העירוני.

במהלך חצי שנה האחרונה התקיימו שני מפגשים שעסקו בתוכניות מתאר עירוניות: בראשון הוצגו תוכניות המתאר של חיפה ובאר שבע עם מספר מגיבים ולסיום נערך דיון בהשתתפות הקהל. בערב הראשון לשנה החדשה התקיים מפגש נוסף שבו הוצגו תוכניות המתאר של הישובים גיסר א זרקא ועתלית והוזמנו כמה מגיבים ונערך דיון. שני המפגשים זכו לקהל רב שכלל חברי איגוד ונוספים שמילאו את החלל עד אפס מקום. הסדרה נערכת בשתוף עם משרד הפנים האגף לתוכניות מתאר. אנו רוצים להביע תודתנו לנדב מגלריה זההזה, לאהוד יוסטמן ממשרד הפנים ולחברתנו תמי גבריאלי המובילה את הסדרה.

כנס איגוד המתכננים בישראל: יתקיים השנה בבאר שבע, בשיתוף עם המגמה לתכנון ערים, המחלקה לגיאוגרפיה ופתוח סביבתי, אוניברסיטת בן גוריון ועיריית באר שבע. נושא הכנס "דמות הארץ אתמול, היום ומחר" - הכנס יתמקד בבחינת נושאי תכנון שונים בדגש על התכנון בארץ בתקופות השונות, קווים בעיצוב דמותה של החברה והארץ מקום המדיני זיהוי של מגמות ותהליכים רב תחומיים וניסיון לבחינת התפתחויות עתידיות.

ביום חמישי ה-19.2.2015 יכלול שני מושבי מליאה עם הרצאת אורח, אירוע חגיגי לציון 50 שנים לאיגוד, פנל דיונים רחב אשר יעסוק בנושא המוביל של הכנס. כמו כן יתקיימו שלושה סבבים של מושבים מקצועיים מקבילים במגוון רחב של נושאי תכנון. יוענק אות יקיר התכנון והאיגוד לשנת תשע"ה ויוענקו פרסים לעבודות סטודנטים מצטיינות. בסוף היום יתקיים אירוע ערב חגיגי.

יום שישי ה-20.2.2015 יערך בהשתתפות עיריית באר שבע ויכלול מושב בוקר שיתמקד בדיון בדילמות המעסיקות את העיר ומתכנניה. לאחר מכן יערכו סיורים מקצועיים בעיר ובאזור תוך התמקדות בתוכניות ובבעיות תכנוניות עכשוויות.

אנו בטוחים כי הכנס יעורר ענין רב והשתתפות ערה של חברי האיגוד ושל חברים ואנשי מקצוע נוספים ויצג את הנושאים העומדים על סדר היום התכנוני.

הנושאים הממשיכים לעמוד בפנינו השנה הם רבי חשיבות לדמותו של התכנון ושל מעמד המתכנן. אנו מודים לכל החברים אשר הקדישו מזמנם, השקיעו מאמצים ונטלו חלק בפעולות האיגוד וקידום מטרותיו, קוראים לחברים להמשיך ולהשתתף בפעילות השוטפת ומקווים כי יורחב מעגל המשתתפים בפעילויות השונות ובקידום מטרות האיגוד.

בברכת עשיה תכנונית מבורכת.

אדר' עדנה לרמן

